

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 14 • год. ХСIII • 17 юли 2013 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

Загубихме Дядо Кирил

На 9 юли сутринта след нелеп инцидент тялото на 59 годишния Варненски и Великопреславски митрополит Кирил бе намерено в района на местността „Траката“ край Варна. То бе открито във водата с шнорхел и маска и бе извадено от Гражданска защита. Както е известно в близост до „Траката“ има църковен имот. Дългогодишният приятел на тракийци и член на Централното ръководство на СТДБ, който се е отзовавал многократно на мероприятията на съюза, бе известен като много добър плувец. Според местните рибари той всяка сутрин се гмуркал в морето. При направеното разследване и аутопсия не са намерени следи за насилствена смърт. Става дума за нещастен инцидент, като по всяка вероятност митрополит Кирил е попаднал в постудено течение, смятат местните хора.

В траурно известие от канцеларията на Светия синод бяха призвани „всички православни християни и родолюбиви българи да насочат своя взор в искрена молитва към Бога, който да настани душата на преселилия се от нас Варненски и Великопреславски митрополит в селенията на праведните“. По повод кончината на митрополита главата на Българската православна църква патриарх Неофит заяви, че „губим

ценен събрат и сътрудник“.

На 11 юли рано сутринта тялото на митрополита бе положено за поклонение в Катедралния храм „Св. Успение Богородично“ във Варна. Час по-късно бе отслужена Света литургия, а след нея бе и опелото на Кирил.

В словото си при опелото на без време напусналия ни

Пред тялото на поклонение застанаха и тракийци, водени от председателя на СТДБ Красимир Премянов.

На 11 юли във Варна бе обявен траурен ден и стоици граждани се стекоха да се простят с митрополит Кирил в катедралния храм. Ковчегът с тялото на дядо Кирил бе положен пред ол-

към когото винаги се е устремявало неговото пламенно сърце. Ние вярваме и знаем от думите на Псалмопевеца, че „милостта на Господа е отвика и довека към ония, които Му се боят, които пазят завета Му и изпълняват заповедите Му“, каза Неофит.

Той отбеляза, че през четвъртвековния период на архиерейско служение покойният митрополит се е „потрудил немалко на Христовата нива, оставяйки верен разпоредник на тайните Божии и ревностен свидетел на Евангелската истина“.

Патриархът припомни, че с дейното участие на Варненския митрополит в поверената му епархия са възстановени пет манастира, новопостроени са два, въздигнати са около 60 нови храма и параклиса, възстановени са около 30, обновени са около 20. Във всяка духовна околия на Варненска и Великопреславска епархия има социална кухня, към всеки по-голям храм има неделно училище за деца, изнасят се беседи за възрастни, сформирани се християнски братства и младежки групи. В епархията има център за духовно обгрижване на наркозависими и за връщането им в обществото, посочи още патриарх Неофит.

Продължава на 4-а стр.

Великопреславски митрополит Кирил

митрополит патриарх Неофит каза: кончината на митрополит Кирил е огромна загуба не само за духовенството и вярващите от Варненска и Великопреславска епархия и за цялата Българска православна църква, но и за целия православен свят. На опелото, отслужено от главата на Българската православна църква, присъстваха митрополити от Светия синод, а в траурната церемония се включи и президентът Росен Плевнелиев.

тара, с четирима духовници и четирима представители на военноморските сили около него.

Негово светейшество патриархът припомни думите на свети пророк Давид, че „дните на човека са като трева, като полски цвят – тъй цъфти той: понесе се над него вятърът, и няма го, и мястото му вече го не познава“.

„Днес душата на блаженнопочиналия митрополит Кирил предстои пред Бога,

епархия, за съхранение на българщината, културата и духа на нацията.

Скърим за загубата! БОГ ДА ГО ПРОСТИ!

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СТДБ

ПРЕМИЕРЪТ ПРИЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ НА ЦР НА СТДБ

Премиерът Пламен Орешарски прие на 15 юли председателя на СТДБ Красимир Премянов и неговия заместник Милен Люцканов.

Красимир Премянов поздрави премиера по повод встъпването му в длъжност и го информира за срещите, проведени от ръководството на СТДБ с външния министър Кристиан Вигенин и просветния министър проф. д.м.н. Анелия Клисарова, както и с акад. Стефан Воденичаров – председател на БАН.

Министър Орешарски беше запознат с дейността на Съюза, с неговите инициативи и предстоящи прояви, със започналите разговори с представители на турската страна за възстановяването на българския православен храм в Лозенград и за организиране на

музейна експозиция „Тракия“ в метоха на българската православна църква „Св. Стефан“ в Истанбул, както и с предстоящото издаване на многотомната енциклопедия „Тракия“ от СТДБ, Тракийския научен институт и БАН.

Министър-председателят засвидетелства положително отношение към тракийската организация и изрази готовност да оказва полезно съдействие на нейните патриотични начинания.

В последните години СТДБ прави сериозни опити неговата родолюбива дейност да достигне до повече български граждани, до цялата общественост. И това е обяснимо, тъй като тракийската кауза е общобългарска национална кауза. Та нима не са общонационални патриотични дела инициативите на тракийската организация за изграждането на паметниците на Капитан Петко Войвода на много места в страната, в Рим и в Киев, за издигане паметници на

клубове, чиито занимания се въртяха повече около етнографско-фолклорното наследство. За мнозина у нас, особено за по-младите, тракийската кауза е тера инкогнита. Та в учебниците по история, като изключим кратките уроци за Илинденско-Преображенското въстание от 1903 г., няма почти нищо за погрома над тракийските българи. 300 хиляди са прогонени с огън и меч от родните си огнища, цялата им собственост е била ограбена, лишените от живот млади, стари, невръстни, пленачета са около 60 хиля-

„Дупки“ в българската история

екзарх Антим I и на Одринската епопея, за възстановяването на църквите „Св. Георги“ и „Св.Св. Константин и Елена“ в Одрин. Или пък националните събори и чествания като Деня на Тракия, тържествата на Петрова нива, в с. Славеино, поклоненията в Маджарово, Илиева нива и Аврен, фолклорните събори и надпявания и др. Или пък усилията да бъдат осъществени справедливите искания на стотиците хиляди потомци на българи от Източна Тракия и Мала Азия за обезщетяване на загубените имоти. За съжаление малцина са държавните и политическите мъже, които се отзовават на покани на тракийци да бъдат с тях в минутите на почит към героизма и мъченичеството на тракийските българи, жертва на първия геноцид в Европа през модерния ХХ век. В годините на социализма заради превратни разбирания за добросъседство тракийските дружества бяха превърнати в затворени

Тодор Корувев

ди. За тези страшни събития няма място в учебниците, томците са лишени от памет. Сякаш одисеята на тракийските българи, техните борби, тяхната жестока бежанска съдба, пък и летописът на тракийското организирано движение у нас от Петко Войвода до ден днешен са „дупки“ в българската история. Станалото не може да се поправи с мълчание, те и думите няма да го върнат, но те ще изкрещят, за да се чуе от поколенията. За да знаеш накъде отиваш, трябва да знаеш откъде идваш. Още повече, че тракийците не търсят отмъщение, но не искат тревата на забравата да обрасне над миналото ни.

СТДБ съобщава с прискърбие, че загубихме Варненския и Великопреславски митрополит Кирил

УВАЖАЕМИ ТРАКИЙЦИ,

С дълбоко прискърбие съобщаваме, че внезапно загубихме Варненския и Великопреславски митрополит Кирил.

Като дългогодишен член на Централното ръководство на СТДБ, той беше наша духовна опора, съдей-

ник, последовател и защитник на тракийската кауза. Съюзът на тракийските дружества в България като патриотична организация, милееща за българската национална идентичност, имаше в негово лице истински съмишленик в мисията за закрилата на тракийци в неговата

КОНГРЕСЪТ НА ПЕТРОВА НИВА – ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНА ИЗЯВА НА ТРАКИЙЦИ

ПРОФ. ИВАН ФИЛЧЕВ

Илинденско-Преображенското въстание в Тракия през 1903 г. се провежда от Одринския окръжен революционен комитет. За укрепване на единството и разгръщане активността на революционните сили ООРК провежда конгрес в средата на април 1902 г. в Пловдив и на него присъстват представители на революционните комитети и известни войводи. Пред тях са изнесени два доклада: от Гоце Делчев – „За начина на организиране в Одринско“ и от Михаил Герджиков – „Как да се агитира между населението“. Обсъдени са и са приети решения по актуални проблеми на идейната и организационната дейност и са определени основни революционни райони в Одринско. Избрани са и двама ревизори инспектори – Михаил Герджиков за Източна Тракия и Вълчо Антонов – за западната част. Под знака на тези решения се извършва цялостната дейност в Тракия през следващия период, което безспорно дава своя ефект.

В навечерието на въстанието ООРК провежда нов конгрес за отчитане на постигнатите резултати и осъществяване на курса за въоръжено въстание в Тракия. Конгресът се провежда в местността Петрова нива в сърцето на Странджа планина, на турска територия от 11 до 14 юли 1903 г. На него вземат участие 47 де-

легати, в това число 9 представители на ЦК на ВМОРК и на ООРК, 7 войводи и 31 заслужили дейци и четници. Освен делегатите на конгреса присъстват и значителен брой лица от охранителните и продоволствените органи.

Заседанията на конгреса се ръководят от бюро в състав: председател Васил Пасков от ЦК, подпредседател Велко Думев, председател на ООРК и двама секретари – Христо Силянов и Анастас Разбойников.

Първият въпрос, по който стават оживени разисквания, е относно провеждането на въстанието в Тракия. По него обширно и аргументирано изказване прави Михаил Герджиков. Той изтъква единната цел и значение на въстанието в Македония и Тракия и наложителната необходимост въстанието да се вдигне едновременно в двете области. Само така може да се разчита на сигурна победа. В противен случай македонците са изложени на разгром, а тракийци трудно след това ще организират борбата.

По-късно в своите спомени М. Герджиков съобщава, че успял да се договори с ЦК на МВОРО въстанието в Тракия да започне две седмици след обявяването му в Македония. Подчертал две съображения: Тракия да се подготви по-добре в боево отношение и да се използва деконцентрацията на турските войски от Странджанско

към македонските райони.

В резултат всички делегати, с изключение на един-Димитър Катерински от Мустафаша/Свиленград/ решават, че Тракия трябва да вземе участие във въстанието.

Вторият важен въпрос е посветен на състоянието на конкретната подготовка за въстание в отделните революционни райони в областта. Изслушани са кратки информации от представителите на отделните райони, които съобщават за географската характеристика на региона, числеността и етническият състав на населението, състоянието на въоръжените сили, в това число и на „смъртните дружини“, четници и запаси от бойни припаси. По възможност се докладва за наличието на турски въоръжени части в отделните селища и тяхната готовност за съпротива. Като обща слабост е изтъкнато недостатъчното въоръжение и подготовка на бойците. Това с особена сила се отнася за полските райони и за Ахъчелебийско.

В архива е запазен доклад на председателя на Малкотърновския революционен комитет Димо Янков. В него се изтъква, че в района има 28 селища с преобладаващо българско население. Така в Малко Търново има 1 000 къщи, всичките български. Турският гарнизон в града е от 300 души, а в отделни села има по 15-20 войници. Посочени са и 7

малки села с чисто турско население. Значително различна е картината в Ахтополската кааза, където от 14 села половината са български, 5 са гръцки, а турски само 2. По българо-турската граница има 14 турски поста с по 11 войници.

След изслушване на всички доклади конгресът решава, че трябва да се ускори въоръжаването на всички райони и бойната подготовка на населението. Общият извод е, че за да се разпокъса турската съпротива е необходимо да се координират по-плътното действията на въоръжените групи и едновременно въставане на всички селища.

На трето място е приет общ план за провеждане на въстанието, съгласно който Одрински революционен окръг е разделен на 5 въстанически района: Малкотърновски – Лозенградски – Бунархисарски, Чокенски/Одрински/, Мустафашански, Дедеагачки – Гюмюрджински и Ахъчелебийски/Смоленски/ – Скеченски/Ксантийски/. Някои от районите са разделени на участъци и са посочени техните войводи.

Решено е също така съществуващите въстанически чети да увеличат своя състав, като привлекат в тях голяма част от „смъртните дружини“. На тях пък се предлага да увеличат своята бойна дейност като нападат отделни турски военни по-

деления, полицейски участъци, постове и караули, да прекъсват телефонните връзки между селищата.

За осъществяване на централно ръководство на въстанието е избрано Главно ръководно боево тяло в състав: Михаил Герджиков, Лазар Маджаров и кап. Стамат Икономов. Макар Икономов да не е имал голям опит в революционното движение, той е родом от Малко Търново, където неговият баща е свещеник, а майка му развива голяма обществена дейност. Затова той познава добре робските неволи. По-важното в случая е, че той е завършил военно училище, бил е повече от 10 г. в армията и има солидна военна подготовка, изключително полезна за предстоящото въстание.

От избора е видно, че всички членове на ГРБТ са с еднакви права и задължения. В хода на действията по-късно изпъкват и се налага Михаил Герджиков като главен ръководител и като такъв той остава и в историята на тракийското въстание, независимо от някои несъгласия с такава оценка.

Конгресът обсъжда и формулира основните права и задължения на ГРБТ, които по спомените на Ат. Разбойников и Хр. Караманджуков се свеждат до следното: да се изработят отделни планове за бойните действия във всички въстанически райони и да се следи за тяхното съгласуване

и изпълнение; да се разпредели съобразно нуждите на отделните райони наличното оръжие и боеприпаси, както и военното имущество; да се организират складове за хранителни запаси в районите; да се организира акция за събиране на парични средства и да се следи за правилното им разходване; да се разглеждат и решават всички спорове между отделните райони, чети и войводи; да се назначат нови войводи, да се снемат от длъжност провинили се, да се издават смъртни присъди.

На конгреса е избрано и Задгранично представителство в състав от трима души: Васил Пасков, Велко Думев и Павел Ковачев със седалище в Пловдив. Неговата задача е да събира финансови средства, да закупува оръжие, боеприпаси и хранителни продукти, да сформира и отправя нови чети.

След приключване на конгреса всички участници заминават за своите райони и пристъпват към конкретна подготовка на въстанието. А до обявяването му остава малко повече от месец.

Непосредствено след конгреса на 18 юли в района на местността Имарет дере, днес Хайдушки поляни в Родопите, се провежда съвещание с революционни дейци от Ахъчелебийско и Скеченско, пред които Христо Караманджуков изнася информация за конгреса на Петрова нива. Той е единственият делегат от този район. След обстойно обсъждане се стига до следните решения: районът да бъде разделен на 5 участъка, от околнияската чета да бъдат създадени 5 участъкови чети и да се провежда обучение с четниците. Решено е да се ускори и набавянето на оръжие. Избрано е и боево тяло в състав: Пею Шишманов, Никола Данаилов и Христо Караманджуков.

Охранителна чета, предвождана от Кръстю Българията, която осигурявала придвижването на делегатите за конгреса

АКТЬОРЪТ ТОНЧО ТОКМАКЧИЕВ

– **Вие станяхте член на Съюза на тракийските дружества. Защо приехте каузата на тракийци?**

– Познавам много добре трагедията на тракийските българи, съдбата на хората, които насилствено напускат Източна и Беломорска Тракия. Родът на жена ми е от Лозенградско. След това се преселват в едно странджанско село – Ново Паничарово. Въобще там целият край е населен от бежанци от Одринска Тракия. Знам историята на родителите ѝ, и майка ѝ и баща ѝ са преселници. Преди това в родните си места те са имали доста имоти, много стока, били са заможни хора, имали са магазини в Лозенград, имали са земи. А накрая с една бохча дрехи бягат през планината и се спасяват в България, в Странджа. Разказвали са ми, че имали един турчин, ратай, който ги предупредил за предстоящите погроми и така ги спасил.

Историята на тракийските българи е част от историята на цяла България. Понеже аз съм от Бургас, това е град, в който има много бежанци, преселници, имаше даже хора, които са от истанбулските българи, били са принудени да напуснат Цариград.

– **Какво може да се направи, за да се запази родовата памет, да се съхрани историята на тракийци?**

– Аз, например имам приятели, които са решени да възстановят поне една църква в Лозенград. Знаете, че днешното име Къркларели означава „сто църкви“. Днес от тези сто църкви не е останало почти нищо и моите приятели са ентузиастични да възстановят поне една от тях. В момента правят изследвания, събират снимков материал, разбира се трябва да съберат и пари, ако искат начинанието им наистина да стане.

– **Като знаем колко лоши са резултатите в училище, вестниците се пълнят с всевъзможни „бисери“ на учениците, мислите ли, че тази история се познава от младите хора днес?**

– Тя не се знае по други причини. Всеки, който по някакъв начин през годините е идвал на власт е решавал да пренапише, преформулира и премодулира историята така, че тя да му служи най-добре. Аз израснах в годините на социализма и действително голяма част от нашата история беше тогава подменена.

Спомням си, че учех големи дивотии. Моят афинитет и въобще интересът ми към историята бе пробуден от една много интересна личност. Когато дойдох в София като студент станах наемател, живеях на квартира в къщата на Константин Миладинов, правнук на един от известните братя Миладинови. Той ме запозна с истинската история на България, с предателството на Георги Димитров, с Коминтерновска България, с подмяната на историята, с истинската съдба на неговия баща, който е бил член на ВМРО. Всъщност тогава се задълбочих и без да съм се занимавал специално с история навлязох в интересни факти от нея. Ос-

ти е бил посечен, това трябва да се знае, няма нищо страшно. Но преиначането на историята при нас вероятно е един синдром на малоценност, може би характерен за малките народи или специално за нас, българите. Ние искаме все да подменяме, да преиначаваме, да не обидим някой. В края на краищата има факти. Но ние се люшваме от едната крайност до другата – или сме в краен патриотизъм, или в крайно отрицание.

– **Напоследък публиката се завръща в театрите, те са пълни. Как си обяснявате възраждането на този интерес?**

– Публиката винаги е ходела на театър. И е била

Писателите да се захванат със съдбата на тракийци

вен това съм приятел с хора, които се занимават с история – като почнеш от акад. Георги Марков та стигнеш до проф. Божидар Димитров. С тях съм беседвал по разни теми. Така че желанието да се учи историята се формира не от учебниците, защото те пак за пореден път не са това, което трябва да бъдат. В тях сега всичко е омекотено, фризирано, написано е така, че никой да не се обиди. Аз не виждам никаква причина един млад съвременен човек, например като дъщеря ми, която знае няколко езика и живее по света, да научи истината. От нея тя няма да страда. А преиначането означава все едно да напишем, че не е имало Холокост, за да не се сърдят евреите на германците. Или да се откаже от моите приятели турци, които нямат нищо общо с тази драматична част от нашата история.

Бих казал, че е точно обратното – за да няма неразбирателства и да няма огорчения именно трябва да се знае историята. Ако праядо-

там, където има стойностни актьори и режисьори. В момента публиката се връща, но мога да кажа, че тя никога не е напускала истински добрите представления. Имаше години, когато нашият театър се занимаваше с непривични за него неща, имаше налагане на идеологически догми. Когато бях във ВИТИЗ ние бяхме „идеологически единици“, така ни обучаваха, за щастие този период се изживя. Имаше обаче едни десетина години, в които публиката се набираше чрез безплатно раздаване и задължителни билети от проф. или партийната организация. Сега хората почнаха да ходят по свое желание, според своя интерес. Имайте предвид, че билетите в театрите дори не са много евтини.

– **Това не дава ли малко надежда, че чалга културата ще отстъпи от своите позиции?**

– Чалга културата е изкуствено създаден проблем. Мисля, че стойностни неща рано или късно ще бъдат от-

крити. А и ние нали не искаме цяла България да слуша опера. Аз обичам оперната музика и ходя от както се помня, но това не означава, че трябва да стане задължителна за всички.

– **Често играете в телевизия си живот днес смее ли се достатъчно българинът? Има ли достатъчно забавление?**

– Българинът обича да се смее, обича хумора, обича сатирата, но някой път изпада в едно особено състояние, когато цени само зловните шеги. Аз, например питам мои приятели, които четат жълтите вестници – защо ги четеш, нали знаеш, че това не е истина. А те ми казват, знам, че не е истина, но поне е забавно.

– **Днес във всеки вестник има по една страница вицове. Но в повечето случаи те са преводни, от руски. Създават ли се наши, родни вицове в момента?**

– Създават се, разбира се. Аз не мисля, че хората толкова много са се променили за тези двадесетина години. Не

забравяйте, че манталитетът най-трудно се променя.

– **Но като я няма грижата на държавата към т.нар. интелигенция, към писателите и драматурзите, има ли например достатъчно съвременни български пиеси в момента?**

– Да, има, има български автори от всички поколения, като се почне от Стефан Цанев, та се стигне до Елин Рахнев или Христо Бойчев. Разбира се, сега я няма тази плановост, която имаше при социализма. Тогава щом си завършил ВИТИЗ ти непременно ще станеш актьор и ще играеш. Сега това не става автоматично, трябва всеки ден да се доказваш, да се утвърждаваш. Така е и при драматурзите. Ако пиесата им не е добра няма сила, която да накара театъра да я постави.

– **Възможно ли е историята да стигне до съвременните хора чрез театъра и защо това не се прави?**

– Ако чрез театъра историята стигне до хората това би било чудесно. Но главното условие за това е пиесата да е

талантливо направена, написана и изиграна. Ако е глупава ефектът ще е обратен. Например историята, показана във филма „Недадените“ е поднесена доста глупаво, направо си е „постна манджа“. Трябва много талант, за да разкажеш една история и в този смисъл благодарна за драматурзите? Всъщност историята на бежанците и днес е актуална. Например на сирийските бежанци. Да не говорим, че тракийските кланета през 1913 г. са били първият опит, нещо като генерална репетиция за последвалите кланета над арменците. Не знам защо писателите не се захванат със съдбата на тракийци.

ЗАГУБИХМЕ ДЯДО...

Продължава от 1-а стр.

Тленните останки на митрополит Кирил бяха положени в Старите гробища на Варна, в митрополитската алея.

Пътят му на иззрастване

Варненският и Великопреславски митрополит Кирил е с рождено име Богомил Петров Ковачев и е роден на 08.06.1954 г. в с. Царев брод, Шуменско. Пето дете на родителите си Петър и Иванка, която след кончината на съпруга си приема монашество с името Ирина. Той израства и учи в първопрестолна Плиска и през 1968 г. постъпва в Софийската духовна семинария. След завършването ѝ през 1974 г. е изпратен на послушание в Рилската св. обител, след което отбива редовната си военна служба и е изпратен да следва в Богословския факултет на Атинския университет. Монашество приема на 21.07.1972 г., като духовен старец му става Браничкият епископ Герасим, ректор на Софийската духовна семинария; за иеродякон е ръкоположен на 17.12.1972 г., а за йеромонах – на 14.11.1976 г. от духовния си старец.

В края на 1980 г. е назначен за протосингел на Сливенската св. Митрополия и възведен в сан архимандрит. През 1981 г. се дипломира в Софийската духовна академия и е изпратен на специализация в Московската духовна академия. Защитава дисертация на тема „Участието на руската църква в национално-освободителното движение на българския народ през XIX в.“, заради което получава научната степен „кандидат на богословие-

то“, което днес се равнява на „доктор на богословието“. До 01.09.1986 г. е представител на българската Патриаршия при Московската и Всерусийската Патриаршия, след което

е назначен за игумен на Троянската св. обител.

От декември 1987 г. е назначен за Главен секретар на Св. Синод и на 26 юни 1988 г. е хиротонисан за Стобийски епис-

коп. За Варненски и Преславски митрополит е избран на 26 февруари 1989 г. От 1992 г. е член на Намаления състав на Св. Синод, а в периода 1994-2001 г. е представител на Върховния църковен съвет. Митрополит Кирил беше сред кандидатите за патриаршеския пост след смъртта на Максим, до избирането на патриарх той замаше поста наместник-председател на Българската православна църква.

Нямам имоти, оставам няколко дръвчета и книги

Откъс от непубликуваното житие-изповед на Митрополит Кирил

рополит Кирил

Написал съм на гръцки, руски и немски, превел съм и публикувал от гръцки и руски доста неща, няколко книги, които не успях да подготвя за печат. Написах няколко книги, посадил съм много дръвчета в двора на св. Митрополия, до катедралния храм в комплекса „Св. Константин и Елена“,

Варна и Троянския манастир. Бора пред Св. Синод до самия вход посадих като главен секретар. Нали точно това казват, че не е живял напразно някой, който е посадил дръвче или написал книга. Благодаря на Бога, че ми е помогнал да направя това, надявам се да напиша още няколко книги, понетрите, които подготвям сега.

Дядо Кирил по време на заседание на Върховния съвет

Оживени разговори в СТДБ

ОТ СТДБ ПРЕДЛАГАТ

Историята на тракийци да влезе в училищата

Историята на Тракия и национално-освободителните борби на тракийските българи да влязат в програмата за обучение в средните училища. Това предложиха представители на СТДБ на среща с просветния министър проф. д.м.н. Анелия Клисарова. На 4 юли делегация на съюза, в която влизаха председателят му Красимир Премянов, чл. кор. Васил Проданов, директор на Тракийския научен институт, Милен Люцканов – зам.-председател на СТДБ и д-р Ваня Стоянова, секретар на ТНИ, се срещнаха с министъра и разговаряха за възможностите историята на тракийци да се изучава по-широко в училищата. Красимир Премянов поздравя проф. Клисарова със заемането на поста. По време на срещата стана ясно, че според проф. Клисарова една от възможните форми за включване на историята на тракийци са часовете за свободно избираеми предмети. От своя страна, СТДБ може да окаже съдействие на ми-

нистерството чрез научния потенциал на ТНИ.

Като отчетоха положителните резултати за образованието и възпитанието в родолюбие на младите хора, които показа проведените през 2012-2103 г. от СТДБ и ТНИ с подкрепата на МОН Национален средношколски конкурс „100 г. от Балканските войни и разорението на тракийските българи“, двете страни се съгласиха, че тази традиция в отбелязването и изучаването на бележити дати и личности от българската история трябва да продължи.

Министър А. Клисарова изрази готовност в Обществения съвет за наука и образование да бъде включен и представител на СТДБ.

Накрая К. Премянов направи предложения от името на Централното ръководство на СТДБ за удостоверяване с държавни отличия на видни представители на Тракийската организация за техния дългогодишен труд и заслуги за развитието на българското образование.

Кр. Премянов връчва на министъра книга

ПРОФ. ИВ. ФИЛЧЕВ

Роден е на 25 декември 1880 г. в Лозенград, средищен център на Източна Тракия с преобладаващо българско население и високо съзнание за българска принадлежност. От Лозенград и Лозенградско са произлезли много просветни и културни дейци, отдала се на национално-освободителните борби.

Димитър Михалчев завършва българската мъжка гимназия „Д-р Петър Берон“, а след това философия в Софийския университет. За да усъвършенства своите знания специализира 5 години в чужбина. Поради това се включва по-късно в тракийското движение, но със забележителна теоретическа и политическа подготовка.

На първия, учредителния конгрес, проведен на 22-24 декември 1918 г. в одринското предградие Карагач и свързан с възстановяването на организираното тракийско движение, проф. Д. Михалчев изнася основен доклад. Той аргументирано очертава двете тенденции в политиката на държавите победителки и достига до оптимистичния извод за

Видни дейци на тракийската организация – проф. Димитър Георгиев Михалчев

благоприятното разрешаване на тракийския въпрос. В приетата на конгреса резолюция се подчертава, че българското население в Одринско винаги е споделяло идеалите на целокупния български народ и се смята за неразделна част от него. Решават да се подпише масово Петиция относно българския характер на Тракия, която да се изпрати до мирната конференция в Париж.

На конгреса проф. Михалчев е избран за председател на Върховния комитет на тракийската организация. Поставя се на челото на нова организация, под названието Одринска Тракия, като национална и несвързана с политическите партии. По-късно

проф. Михалчев разкрива същността на новата структура, като пише: „Нашата организация не е партийна. Тя е обща и национална, понеже групира българите от Тракия, която остава под чуждо владичество, живущи в Царството. Тяхната партийна принадлежност не ни интересува“.

Проф.- Михалчев е привлечен като съветник в състава на българската делегация за мирните преговори в Париж и допринася за правилното тълкуване и решение на тракийския въпрос в международен план.

Проф. Михалчев е председател на Върховния комитет до 1923 г. и съдейства за укрепване на тракийската организация, за запазване на нейното единство и боеспособност. От 1924 до 1927

г. е полномощен министър в Прага. След завръщането си в София отново се включва в дейността на тракийската организация като председател на редколегията за издаване на „Тракийски сборник“ от 1928 до 1934 г.

Проф. Михалчев издава много философски трудове на български, немски, руски и други езици, като: „Философски студии“, „Принос към учението за познанието“, „Философията като наука. Методологичен увод“ и др. От 1910 г. е професор в Софийския университет, а от 1934 г. академик.

След създаването на Тракийския научен институт проф. Д. Михалчев е включен в неговия състав. На два пъти е бил посланик в Москва – през 1934-1936 г. и 1944-1946 г.

Умира в София на 10 януари 1967 г.

НАЦИОНАЛНИЯТ ТРАКИЙСКИ СЪБОР „КЪРДЖАЛИ 2013“ СЪБРА ХИЛЯДИ

КРАСИМИРА АТАНАСОВА

Хиляди тракийци от цялата страна се събраха на 29 юни в крайградския парк „Простор“ в Кърджали на петнадесетия Национален тракийски събор „Кърджали 2013“. Той бе организиран от Регионалния съвет на тракийските дружества в област Кърджали, Тракийско дружество „Д. Маджаров“, Тракийското младежко дружество и Народно читалище „Тракия – 2009“ в Кърджали. Съборът тази година беше посветен на 100 годишнината от Балканските войни, донесли свободата в земите на Тракия. Гостите му имаха възможност да разгледат изложба от фотоси и документи за Балканските войни, за живота на тракийци в Източна и Беломорска Тракия, за създаването и дейността на тракийското дружество и младежкото тракийско дружество в гр. Кърджали.

Над 400 участници от много танцови и певчески състави, както и солисти, излязоха на сцената и веселиха множеството. Гости на събора бяха председателят на СТДБ Красимир Преманов, народните представители Цвета Караянчева и Милко Багдасаров, областният управител на област Кърджали Бисер Николов, председателят на Тракийския женски съюз и председател на ТД в Ст. Загора Петра Мечева, членът на Тракийския научен институт Димитър Шалапатов, председателят на хасковското тракийско дружество Кирил Сарджев, както и председателите на тракийските дружества в регион Кърджали.

След откриването на събора от председателя на Регионалния съвет на тракийските дружества в област Кърджали – инж. Яни Янев приветствия към участниците и гостите поднесоха областният управител Бисер Николов и председателят на СТДБ Красимир Преманов.

Богатата фолклорна концертна програма започна с

танци, песни и много солови изпълнения на децата на Кърджали. Тази година за първи път на събора се представиха фолклорните състави „Китка“ с ръководител Тодор Иванов при тракийско дружество в гр. Пловдив, при тракийско дружество в гр. Стара Загора с ръководител Димитър Колев, хор „Тракийка“ с ръководител Васил Хлебаров от Ямбол, група за изворен фолклор от с. Новаково и представители

– фолклорен състав „Тракийски звуци“ с ръководител Мария Томова, „Китка“ с ръководител Тодор Иванов при тракийско дружество в гр. Пловдив, при тракийско дружество в гр. Стара Загора с ръководител Димитър Колев, хор „Тракийка“ с ръководител Васил Хлебаров от Ямбол, група за изворен фолклор от с. Новаково и представители

при тракийското младежко дружество в гр. Кърджали с ръководител Гинка Кирчева. Народното читалище „Родопски фар – 1938“ в гр. Кърджали участва с певческия състав за автентичен фолклор „Капитан Петко Войвода“ с ръководител Гинка Матева и фолклорния танцов състав „Тракийска младост“ с ръководител Георги Бояджиев. Кърджалийският регион блесна със своите автентични тракийски и родопски носии и песни. Тракийските дружества и читалищата в региона бяха представени от женска

област. Отново впечатли гостите на събора певческа група „Здравец“ с ръководител Веселина Колева от с. Завет, Бургаска област. Домакините бяха представени от съставите на тракийското дружество и Народното читалище „Тракия – 2009“

група за автентичен тракийско-родопски фолклор при ТД „Момчил юнак“ в Момчилград, група за автентичен фолклор при ТД „Тра-

кия“ с ръководител Недка Онова и младежки танцов състав „Китка“ с ръководител Павлина Станкова от Кривопаланево, танцов състав

даните на Кърджали и гостите на събора, като най-често изричаните думи са „Браво“ и „Беше много хубаво – продължавайте все така“.

Църковната ни община в Рим благодари на СТДБ

Архимандрит Климент Бобчев от Българската православна църковна община в Рим изпрати благодарствено писмо до председателя на СТДБ Красимир Преманов. Поводът е застъпничеството на съюза пред външния министър Кристиян Вигенин за разрешаване на проблемите на нашата църковна общност, за която писахме преди два броя. В писмото се казва:

Драги Господин Преманов,
Бих искал да поднеса братската си благодарност към Вас, Г-н Милен Люцканов, Г-жа Ваня Иванова и към целия Съюз на Тракийските Дружества в България. За мое смирение Вашата високопатриотична загриженост

и своевременна, сърдечна и действена подкрепа за Българския ни храм в Рим бе изключително важна, окуражаваща и полезна. Уверих се, че дори и в този не лек период, който изживяваме във Вечния град за благовестието на Св. Евангелието, имаме в Родината истински приятели, които стоят до нас, за да продължим делото на Св. Братя, според свещения дух на Православната ни вяра!

Моля, приемерте най-сърдечните

благодарности от мое смирение, всички наши християни и сънародници от поверената ми Българската православна църковна община „Св. Св. Кирил и Методий“ в Рим!

Като желаем благословени години, наедно с домашните и сътрудниците Ви, оставам с почит и искрена благодарност,

**ПРИЯТЕЛСКИ ВАШ
АРХИМАНДРИТ
КЛИМЕНТ БОБЧЕВ**

Чужди компании инсталират сонди в Гърция, за да търсят нефт и газ в няколко района на страната. В западната част на залива край Патра, полуостров Пелопонес, Хеленик петролеум съвместно с италианската Едисон и британската Мелроуз ще правят сондажи. Залежите там се изчисляват на 200 млн. барела, а в района на град Янина нефт ще търсят компанията Енерджин, в която наскоро инвестира фондът Търд поинт съвместно с канадската Петра петролеум и американската Шлумбергер, като оценките за залежите възлизат на приблизително 50-80 млн. барела.

Петра петролеум наскоро бе закупена от Таурус. За района на Катаколо, също западно от Пелопонес, оферти са внесли консорциумът Емерджин, Оил Шлумбергер и компанията Грекоил Емерджи Вентурес Кипър.

Сондите за откриване и добив на нефт и газ скоро ще започнат работа в Янина и западната част на залива Патра, след като вчера министерството на околната среда и енергетиката обяви фирмите, които поемат да извършат сондажите. Сред тях е и консорциумът Енерджин Оил, който вече

Гърция чака 11 млрд евро от нефт

В. „Имерисия“

експлоатира находището Принос, както и консорциумът Хеленик петролеум.

Много скоро се очаква да бъдат взети решения и за обявяването на търгове в други райони на Гърция, извън Йонийско море и южно от о-в Крит, за които интерес проявяват големи петролни компании.

Според министерството на околната среда, очакваните приходи за държавата от експлоатацията на въглеводороди в Гърция в района на Янина и в залива Патра се изчисляват на 11 млрд. евро за срок от 25 години.

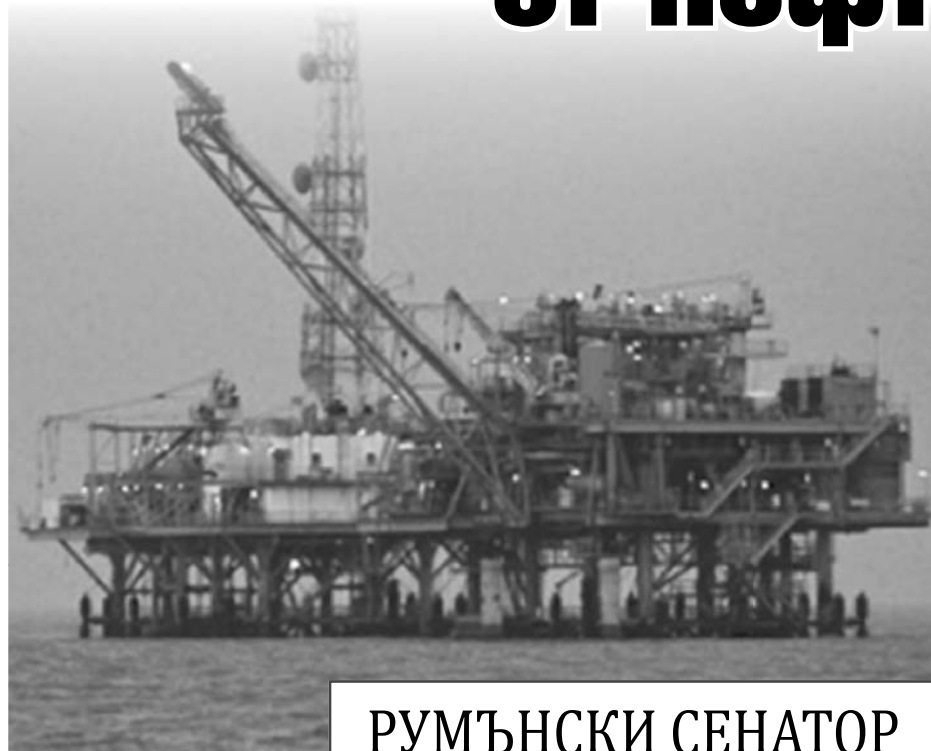
Норвежката компания PGS, извършила сеизмичните проучвания, има вече данни за Йонийско море, като в свое съобщение вчера обяви, че въпросният морски район има голям потенциал и че „находищата са значителни“ и с „голям потенциал“.

Министърът на околната среда, енергетиката и климатичните промени Янис Маниатис нарече откритието „нова страница“ за гръцкия пазар на въглеводороди.

Сигурни сме, че консорциумите, които ще бъдат избрани, ще бъдат последователни при реализацията на програмата по сондажите и ще се придържат стриктно към опазването на околната среда.

Очакваните ползи ще бъдат много. Те ще доведат до повишаване на приходите в държавата, до създаване на нови работни места и до възпроизводството на нови технологии.

Облогът продължава, обработваме данните и за други райони, в това число и на сушата, в континенталната част на страната, където интерес вече бе проявен от големи петролни компании, и скоро ще бъдат обявени кои от тях ще бъдат допуснати до международния търг и кои ще получат лицензи, допълни, каза още министърът.

РУМЪНСКИ СЕНАТОР ОСЪДЕН НА 3 ГОДИНИ

Бившият кмет на южния румънски град Крайова и настоящ сенатор от Партията на народа-Дан Дяконеску Антоние Соломон беше осъден на три години затвор по обвинения в корупция, съобщи „Медиафакс“, цитирана от БТА.

Върховният касационен съд осъди Соломон на три години затвор за вземане на подкуп и на една година затвор за документни измами, но той ще изтърпи по-голямата присъда, тоест три години затвор. Съдът също така забранява на Соломон определени права за срок от три години.

Съдът реши също да конфискува сумата от 50 000 евро, което беше иззета от прокурорите от дома на бившият кмет.

През март 2010 г. Соломон беше арестуван по обвинения, че е взел 50 000 евро подкупи от акционер на фирма ПИК от Питеш, за да улесни достъпа му до определени услуги в Крайова, и е фалшифицирал документи. Той беше временно отстранен от кметския пост, след което продължи мандата си.

На парламентарните избори миналата година се кандидатира с листата на Партията на народа-Дан Дяконеску и след като стана сенатор делото беше прехвърлено към Върховния касационен съд.

Сегашното решение на съда не е окончателно и може да бъде обжалвано пред петчленен съдебен състав на висшата инстанция.

Последните номади в Европа

АМЕЛ ЕМРИЧ,
АИДА ЧЕРКЕЗ
АСОШИЙТЕД ПРЕС

Те са едни от последните номади в Европа - смела група от семейства, които скитат от зимните си убежища в босненските низини до планините, където правят сирене и се подслоняват в неприветливи колиби.

Техните традиции от две хиляди години обаче никога не са били в такава опасност.

Номадите са избегнали войните, минните полета и увеличението на населението в селските райони, но разпадането на Югославия през 90-те години ги принуди да останат ограничени в района на Босна - без да могат да преминават границите на вражеските нови държави. Сега Европейският съюз прие съседна Хърватия и стриктният контрол по границите на ЕС означава, че ще бъде още по-трудно за номадите да се движат свободно.

Рамо Рубанович (на 48 години) казва, че се надява поколението на сина му да бъде последното поколение на номади.

Бих дал 100 овце веднага на човек, който предостави някъде постоянна работа на сина ми Вахид. Не искам той повече да страда така, казва той.

Всяка пролет 48-годишният мъж

води овцете си от босненските северни равнини до планината Влашич в центъра на страната, за да прави соленото сирене „Влашич“. Сиренето е с толкова добро качество, че клиентите пътуват до планината, за да го купят и поръчват големи количества сирене за следващата година. Клиентите му казват, че могат да усетят миризмата на полетата всеки път щом си отхпат от сиренето.

Рубанович, жена му и 19-годишният им син стават всяка сутрин в 4 часа, за да доят 160 овце преди закуска. Баща и син се отправят след това с овцете на паша, а съпругата на Рамо - Зедина, пра-

ви сиренето.

В миналото Рамо и братята му са отглеждали стада от до 5 хиляди овце и са прекарвали зимите в северна Сърбия или Хърватия, близо до унгарската граница, където е имало толкова много храна, че животните са могли да се върнат в Босна в средата на пролетта угоени. Животът бе добър, без граници.

Бяхме в добро разположение на духа и в безопасност. Можехме да спим навсякъде, да ходим навсякъде, да пеем и пием с хората навсякъде, където ходехме. След това обаче дойде тази проклетата война, каза Рубанович.

Войната в Босна от 1992 до 1995 година бе най-кръвоавият от всички въоръжени конфликти, разразили се по време на разпадането на Югославия. Над 140 хиляди души бяха убити, а милиони бяха изселени. Стана невъзможно да се преминава през някога свободните граници. Светът на Рубанович се сви.

Когато идва есента Рубанович ще трябва да реши къде да отиде със стадото си. Той може да се отправи на север, но след като стигне до река Сава, той ще трябва да спре, тъй като от другата страна е Хърватия. Ако се отправи на изток, той ще стигне до границата с дългогодишния неприятел Сърбия.

Държавната телевизия пак работи

Излъчванията на документални и стари гръцки филми по каналите на гръцката държавна телевизия ще продължат, дори ако бившите служители откажат да сътрудничат. Това заяви зам.-министърът за държавното радио и телевизия Панделис Каписис, цитиран от ИТАР-ТАСС и БТА.

Гръцкото правителство спря временно дейността на гръцкото държавно радио и телевизия ЕРТ на 11 юни, с обяснението, че трябва да спази изискванията на международните кредитори за съкращения в държавния сектор.

Следвайки решенията на Държавния съвет - най-висшата съдебна

административна инстанция в Гърция - правителството възобнови излъчванията на честотите на ЕРТ на парламентарен телевизионен канал, на британската телевизия „Би Би Си Уърлд“, на германската „Дойче веле“ и на кипърското държавно радио и телевизия РИК. Днес на честотата на три канала се излъчва стар гръцки филм.

Каписис съобщи, че телевизионните програми се излъчват от частно студио, в което засега работи техник с трима помощници. Той обвини синдиката на журналистите от ЕРТ, че не позволява на бившите

служители да подпишат временни договори за назначаване на работа за няколко месеца в новата телевизия.

Зам.-министърът за държавното радио и телевизия посочи, че има възможности за постигане на взаимно разбирателство между служи-

телите от ЕРТ и правителството, но ако това не стане, правителството ще продължи да реализира планове си без бившите служители от ЕРТ.

Синдикатът на служителите от ЕРТ окачестви възобновяването на излъчванията по каналите на ЕРТ „без лиценз като пиратски акт“ и отхвърли призивите на правителството да „освободят“ централата на телевизията.

По призив на журналистическите синдикати частните телевизии обявиха петчасова стачка в знак на протест срещу излъчването на филми на честотите на бившето ЕРТ.

Неочакваното решение на гръцкото правителство да спре ЕРТ на 11 юни шокира гръците и едва не доведе до падането на управляващата коалиция. Според управляващите ЕРТ е безнадеждно неефективна и е изяждала по 300 милиона евро на година. Затварянето на телевизията обаче означава съкращаване на 2600 работни места.

През юни Държавният съвет временно отмени решението на правителството да се закрий държавните радио и телевизия и нареди те да бъдат отворени до учредяването на нов държавен орган на електронните медии

На 1 юли стартира проектът „По стъпките на тракийци“, в който млади хора от Бургас и страната ще посетят и ще научат повече за няколко исторически места в България, свързани с историята на тракийските българи. Сред тях са тракийските паметници в гр.Маджарово и Илиева нива, както и историческата местност Петрова нива. Младите ще участват в дискусии със специалисти, по време на които ще научат повече за събитията, свързани с тези места и нерадостната им история, която е обвързана с гоненията над българите, населяващи Тракия. Проектът се реализира благодарение

Младежи от Бургас и страната по стъпките на дедите

на младежите от тракийското дружество „Екзарх Антим I“, които с ентузиазъм работят за разпространението на тракийската идея сред младото поколение.

„Трябва да помним историята на прадедите си, тяхната трагедия, но и неустрашимост – сподели

ръководителят на проекта Тодор Ангелов – Особено събития като избиването на 200 български пеленачета на Илиева нива от турската войска, защото това ще ни напомня колко са важни толерантността и мира между държавите“ каза той. Сред предвидените дейности са

и почиствания на историческите местности, както и организирането и провеждането на изложба „По стъпките на тракийци“. Ще бъдат проведени дискусии с младежите, участници в проекта, по темите: „Героичната борба на тракийци и тяхната съдба“, „Освободителните борби на българите от Тракия“ и „Страданието и надеждата – ръка за ръка“.

Координаторът на проекта Валентина Ангелова обяснява, че сред основните цели на проекта са приобщаването и увеличаването броя на младите тракийци, които се интересуват от въпросите за родовата памет, историческите паметници и възможностите за доброволчество. „Надяваме се това да има разрителен ефект и сред техните съученици, приятели и семейства.“ – споделя тя.

Проектът е финансиран от Национален център „Европейски младежки програми и инициативи“ по линия на „Национална програма за младежта“ 2011–2015, подпрограма 3: Младежко доброволчество и участие в доброволчески инициативи.

Хасковлии закриха „учебната година“

През зимата в ТД „Георги Сапунаров“ град Хасково беше поставено началото за изучаване на чужди езици. Става дума за разговорно овладяване на гръцки, турски и руски език. За да се привлекат повече хора курсовете са безплатни. Освен това към дружеството работят кръжоци по художествено слово, народни песни и танци и стари градски песни. Водещи на езиковите курсове станаха дългогодишни членове на дружеството: за гръцки език Анаета Георгиева, секре-

тар на Народно читалище „Тракия 2008“, Кети Трингова за руски език и Шери Касим за турски. Ръководител на кръжока по художествено слово е Генка Канева, а за стари градски пес-

ни Христина Мантарова. В проявите се включиха десетки членове и симпатизанти на дружеството.

Във връзка с приключване на учебната година в салона на дружеството се проведе открит урок за демонстриране на усвоеното ниво на учебния материал. След това последва весела част, в която бяха изпълнени много песни на научените езици. В края на тържеството всички си пожелаха през новата учебна година да бъдат още по-старателни и редовни.

Покана за присъединяване към националната кампания

Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ – гр. Хасково, със съдействието на Община Ивайловград, ви кани да се присъедините към националната ни кампания за събиране на средства за допълване на бюджета, необходим за реализирането на филмовия проект „Армаган – долината на смъртта“. Става дума за пълнометражен филм, историческа драма, чиито продуцент ще е Тракийско дружество – „Георги Сапунаров“ – гр. Хасково. Сценарият е на Росица Караджова, а редактор е Цветомир Матев. Кампанията започна на 20.06.2013г. в Хасково и ще продължи до окончателната реализация на проекта.

„Армаган – долината на смъртта“ е една историческа сага за трагичната история на българското население от Западна Тракия, през 1913 година. Няма живи от родените и преживелите събитията през 1913 година, но потомците им разказват, че 1913-та е наистина година на величие и на трагедия. Величие, защото тракийските българи са проявили истински героизъм, за да отстоят себе си като българи. Трагедия, тъй като са преживели не само разорение, но и ужасно етническо изстребление. Това е историята на Тракия. Бягайки от Дедеагач, тракийските бежанци са нападнати от турска част, от 200 войници – башибозуци. Започва се истинска сеч. Под кървавия ятаган остават стотици старци, жени и деца. Вестта се разнася навсякъде и така хората кръщават мястото – „Армаган – долината на смъртта“.

Това място става отправна точка към спасението или затриването на два рода. Отправна точка към зараждането на една любов. Любовта между Калоян и Стойна. Любов твърде кратка, предварително обречена от историята, но запомнена от поколенията. Любов, спасила едно дете, което по-късно, ще разкаже за събитията.

Филмът е вдъхновен от действителни исторически събития, история, разказана от потомци на тракийските българи преживели тези събития. Обръщаме се към Вас с молба за помощ и съдействие за допълване на средствата към бюджета на филма. Желаетелите да се включат в организацията ни, са добре дошли. Търсят се доброволци, статисти, рекламодатели, спонсори и дарители. Надяваме се на всякаква финансова помощ. Освен от средства екипът на филма се нуждае и от костюми, реквизит и човешки ресурс.

Даренията и приходите са контролирани от Тракийско дружество „Георги Сапунаров“ и за всеки разход или приход, се осъществява отчетна дейност пред членовете. Всички приходи от филма, ще бъдат за тракийските организации и инвеститорите, процентово разпределени в зависимост от инвестицията или даренията им.

Всички рекламодатели и дарители ще бъдат изписани във финалните надписи на филма и рекламно представени на всички премиери и презентации.

Набирателна сметка на проекта:

ProCreditBank – клиентски номер – 372774,

клон издател – Хасково, BG 35PRCB92301037277412

Национални тракийски събори, които предстоят в близко време

- 10-11 август – в с. Славеино
- 10 август – „Богородична стъпка“ Стара Загора
- 17 август – Малко Търново – „Петрова нива“
- 21 септември – с. Аврен
- 27 септември – Национална конференция „100 г. от разорението на тракийските българи“, Кърджали
- 28 септември – гр. Маджарово

СКЪБНА ВЕСТ

На 8 юли след дълго боледуване на 90-годишнини почина Добри Василев Делчев. Семейството и роднините скърбят дълбоко за него.

Следващият брой на в. „Тракия“ ще излезе на 20 август

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Централното ръководство

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корув; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vestrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

ДАНАИЛ ПАРНАРОВ

Костадинка Димитрова го измисли този маршрут и всички вкупом се приобщихме. А тя е всепризнат лидер на Казанлъшката тракийска организация и черпи с пълни шепи обичта на правнучи, внуци, синове и почитатели. От нея тръгна всичко и от кмета на общината Галина Стоянова, която казанлъшките тракийци приеха за член на организацията си, а тя после подкрепи идеята за този маршрут и дори го финансира.

С едно условие – в групата да бъдат включени и най-талантливите ученици от общината, които имат интерес към историята и през учебната година са били отличени на национално ниво.

Първата ни спирка е в Одрин. Днес в града живеят едва 20 българи, заедно със служителите ни в консулството, но има две действащи български черкви и едно възстановено гробище, съхранени благодарение на родолюбца Филип Чакърк. Делото му днес продължава неговия син Александър Чакърк.

В храма „Свети Георги Победоносец“ отец Александър отслужи панихида в памет на хилядите жертви от Тракийското разорение през юли 1913 г. След това се отправяме към черквата „Св. Св. Константин и Елена“, в която се издига и паметникът на първия български екзарх Антим. Най-развълнувани са възпитаниците и учителите от казанлъшкото едноименно училище. Те поднасят венец пред бюста на своя патрон, а преподавателката по история Ганка Койчева увлекателно разказа за живота и мястото му в българската история.

Изключително добре е оформено и българското гробище, където отец Александър е издигнал паметник на своя баща. На паметника са издялани благодарствените слова: „Бай Филип опази в тежки и трудни години българските черкви „Св. Георги Победоносец“ и „Св. Св. Константин и Елена“, а със смъртта си върна и това гробище на майка България“.

Гробището е съхранено, отвоювано от бюрокрацията, оформено, подържано в зеленина, но само с един истински гроб и десетина надгробни плочи, изписани с български имена... Историята помни всички герои, превзе-

ли на нож непревземаемата крепост и оставили костите си в подстъпите ѝ, но алеите са празни. И си мисля още за дълга ни към героите, чийто подвиг славим, но към чиято памет сме длъжници все още.

Сбогуваме се с отец Александър и се качваме в автобуса, за да отпътуваме към Булгаркьой. Костадинка Димитрова вече е с насълзени очи. Защото в нея нахлуват спомените за баща ѝ – едно от малкото оцелели деца, когато на 11 юли 1913 г. Булгаркьой изчезва от лицето на земята. Схемата е позната – събрана е група, основно мъже, защото жените и децата са предвидени за роби в Мала Азия и те са в отделна група. Мъжете са разстреляни, а помразните и допълнително са съсечени за по-сигурно.

После трупове се заливат с газ и се подпалват – да не остане и помен дори от гяурите.

Автобусът влиза в завоите към Булгаркьой. Пътят се вие между плодородните поля с узряла пшеница и разцъфтели слънчогледови масиви. Костадинка Димитрова се е умълчала и гледа през прозореца – навярно си спомня разказите на баща си, тогава 7-годишен и като по чудо оцелял от касапницата. След едномесечно лугане малкият Пейо случайно е открит полумъртъв от селяни...

На 11 юли 1913 г., 1240 булгаркьойци заедно със своя

подлагат на мъчения мирното население. Но той е съсечен на четири и трупът му в чували е разнасян из Кешанска околия за сплашване на населението, за да се подчинява на турските власти.

Байдановият мост и днес си е на същото място, където е бил преди 100 г. До него е същата сграда, в която до

велик по дух и безкористен главен учител Ламбо Атанасов Мърдев стават изкупителна жертва. Виждайки примамливите обещания, подлостта и коварството на турските командири, учителят Ламбо Мърдев се изправя пред тях и смело им заявява, че вършат безобразия, като

онзи злостен ден тракийци предавали всеки ден млякото, надоеено от многобройната им стока. Слънцето и днес прежуря както преди 100 г, но благодарение на любезния собственик на крайпътното кафене намираме сянка. Жените бързо отрупват масите с всичко необходимо за помена и всеки от нас взема по една свещ, за да почетем с пламъка ѝ паметта на изкланите и изгорени предци. Но излиза лек ветрец и свещите, въпреки усилията не се разгарят – припламват за по няколко секунди и гаснат... Борим се упорито сякаш с Вятра на забравата.

Тук с нас няма свещеник, който да прочете молитва за душите на жертвите, но в замя-

Казанлъчани по стъпките на дедите

Тракийски кръг на разорението

на на това прочувственият разказ на Костадинка Димитрова овлажнява очите на всички от групата и никой не се срамува от тези внезапно бликнали сълзи

След импровизирания помен в сянката на крайпътното кафене, бавно изминаваме около 200-те метра до Байдановия мост, където пускаме 3 венеца в памет на избитите хора.

Тук на моста са и седемте ученици от средните казанлъшки училища, изявилия се в честванията на 100-годишнината от Балканската война и разорението на тракийските българи.

Единайсетокласничката от СОУ „Антим I“ Петя Христова прочита текста, с който участва в Националния конкурс на тази тема и спечели наградата, а седмоласничката от ПМГ „Н. Обрешков“ Светослава Делчева спусна във водите на реката венеца в памет на загиналите деца.

Кешан е следващата спирка от маршрута ни, очертаващ Тракийския кръг на разорението. Западноевропейските консули, които имат седалища в Дедеагач, излизат с призив българското население да се събере в града, като обещава с параходи да го превозят до Варна и Бургас, за да бъде спасено от турските безчинства.

На 19 септември 1913 г. турската войска влиза в Дедеагач. Кметовете на българските села са предупредени населението да ги напусне веднага и за пет дена да се отправи към България. В Дедеагач събрали се хора са затворени и натъпкани като животни в казармите. На 23. IX. 1913 г. сутринта башибозук, милиция и турска войска нахлули в казармата на Дедеагач и подкарали бежанците като добитък към гр. Феро. В градчето спираме пред наскоро възстановения храм „Света София“, в който са били изгорени стотици тракийски жени заедно с невръстните деца, докато мъжете им били бесени на вековната черница в центъра на градчето. Черницата още си е там.

Доганхисар е последната крепост, в която тракийските българи от околните

села търсят спасение. Тук се събират близо 7000 души. Турците съсичат с ятаганите когото срещнат по улиците и подпалват първите къщи. Жертвите са много. След 100 години родното място на Капитан Петко Войвода е отново китно балканско село, с благоустроен център, недалеч от който се издига паметникът на Войводата, сътворен от талантливия казанлъшки скулптор Велин Дечков.

Поклон, Капитане, изрекохме в един глас и запяхме неговата песен. Припявах момчетата и момичетата, които за първи път се срещнаха с неговото дело и памет. Тракийското хоро, което започнахме от паметника на Войводата, завърши на селския площад, където автобусът вече ни очакваше за обратния път към Казанлък.

